

ŽENSKA UDRUGA "IZVOR"
V. Mačeka 20
31 207 TENJA

tel/fax: +385(0)31/290-433
e-mail: izvor_os@inet.hr
web: www.inet.hr/~izvor_os

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O RADU
2005.

Uvod

U 2005. godini aktivnosti udruge financijski su podržali; Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva, Osječko-baranjska županija, Grad Osijek i Vijeće mjesnog odbora Tenja. Putem javnog natječaja Zaklade osigurali smo određena sredstva za institucionalni razvoj za razdoblje od tri godine, što je omogućilo nastavak bitnih aktivnosti i rad na održivosti u ovom izvještajnom razdoblju. Zahvaljujući tome korištena su sredstva poticanja zapošljavanja i ponovo imamo zaposlenu (sada jednu) osobu. To znači da su bitne aktivnosti udruge kao što je pružanje besplatne pravne pomoći, SOS telefon za žrtve nasilja i monitoring zakona i stanja ljudskih prava mogle biti kontinuirane, što je izuzetno važno za ovu vrstu usluga.

Grad je kroz Mjesni odbor Tenja i Jug II i u 2005. g. osigurao prostor za rad i provođenje aktivnosti bez naknade. U projektu «Briga za starije osobe» osigurali smo partnerstvo Grada, Vijeća MO Tenja, Centra za socijalnu skrb Osijek i Doma za psihički bolesne odrasle osobe Osijek. Programom »Obrazovanje o ravnopravnosti i ženskim ljudskim pravima« osigurali smo partnerstvo Županije, suradnju sa Pravnim i Filozofskim fakultetom u Osijeku, Sveučilišnom i gradskom knjižnicom i posredno sa većim brojem srednjih i osnovnih škola u Gradu.

U izvještajnom razdoblju nastupili su rizici našeg rada vezani za ljudske resurse. Kako je naš rad baziran najvećim dijelom na volonterskom radu naši ljudski resursi, posebno stručni, su neizvjesni. Dio (četiri važne i aktivne članice i volonterke) projektnog tima našle su posao i veoma malo ili nimalo nisu bile u mogućnosti sudjelovati u planiranim aktivnostima udruge. Krajem godine radna grupa je osnažena novim članicama i volonterkama.

Aktivnosti

- pružanje besplatnih pravnih savjeta putem savjetovališta za ljudska prava,
- pravna i psihosocijalna pomoć putem SOS telefona za žrtve nasilja u obitelji,
- monitoring zakona i izvještavanje o stanju ljudskih prava,
- razvoj zajednice kroz učenje engleskog jezika i kreativne radionice,
- razvoj projektnih aktivnosti (briga za starije osobe, edukacija o ravnopravnosti i ženskim ljudskim pravima u školama),
- institucionalni razvoj.

I. Pravno savjetovište

Savjetovište je bilo otvoreno za rad sa strankama svakim radnim danom od 9.00 do 13.00 sati. Zabilježena su 231 slučaj kršenja ljudskih prava po različitim osnovama. Najčešće su s područja socijalnih prava i privatnog i javnog nasilja (najčešće nad ženama i djecom). Radi se o složenim slučajevima, posebno kod nasilničkog ponašanja, kada u rješavanje uključujemo nadležne državne institucije (policiju, centar za socijalnu skrb, sud i dr.) kao i skloništa za žene i djecu u cijeloj Hrvatskoj.

Kod problema iz socijalnog područja najveći broj se odnosi na osobe starije životne dobi osiromašene i bez sredstava za život, uskraćivanje isplate zaostalih mirovina (iz razdoblja 1991. 99. g.), sveobuhvatni problemi raseljenih osoba. U opisanim slučajevima zastupamo stranke pred tijelima upravne i/ili sudske vlasti, u nekim složenijim slučajevima angažiramo odvjetnike/ce koji ih dalje besplatno zastupaju. Na području Grada takvu suradnju imamo s dva odvjetnička ureda. S jednim odvjetničkim uredom surađujemo s područja Vukovarsko-srijemske županije. Broj korisnika socijalne pomoći je povećan, posebno među starijom populacijom, a razina socijalnih prava (zdravstvo, socijala, mirovinsko) i prava iz radnih odnosa reducirana. Visina pomoći za uzdržavanje za jednu osobu je niska (400,00 kuna) i nedostatna za pokrivanje nužnih životnih troškova, i k tome uvjetovana institutom zabilježbe zbog čega velika većina građana odbija zatražiti pomoć države. Grad dodatno brine za najugroženiju populaciju kroz mogućnost priznavanja prava na pomoć za podmirenje dijela troškova stanovanja. Jedan od najvažnijih uvjeta za ostvarivanje nekog prava iz sustava socijalne skrbi vezan je uz imovinski cenzus podnositelja zahtjeva i članova obitelji, koji ne osigurava mogućnost preživljavanja korisnika /e prava. Dodatno, postupak ostvarivanja prava prati složen administrativni postupak u kojem dominira formalni dio u odnosu na stvarnu pomoć i brigu za ugroženu osobu.

Nadležnom ministarstvu u srpnju ove godine uputili smo upit i zahtjev za dostavljanjem statističkih podataka iz očevidnika odluka o uzdržavanju djece u RH budući smo zabilježili slučajeve povrede prava na uzdržavanje. Smatrali smo da se u tim slučajevima treba primjenjivati odredba članka 352. Obiteljskog zakona. Međutim, u praksi (nekih) centara za socijalnu skrb takvi zahtjevi se niti ne žele zaprimiti. Nadležno ministarstvo se oglušilo na naš zahtjev.

U suradnji s voditeljem rukometnog kluba Tenje od 11. 03. do kraja školske godine isplanirane su radionice za mlade i djecu koja treniraju rukomet. Putem predstavnika osnovne škole pozvali smo i drugu zainteresiranu djecu da se uključe. Radionice je trebala voditi vrsna psihologinja, stručnjakinja za rad s djecom. Zbog problema nastalih u klubu nije održana niti jedna radionica.

U okviru promocije ženskih ljudskih prava u suradnji s Gradskom i sveučilišnom knjižnicom organizirale smo i provele četiri radionice za školsku populaciju s temama nasilničkog ponašanja, komunikacije, ravnopravnosti i ženskih ljudskih prava.

Savjetovalište vodi dipl. pravica, a povremeno se uključuju studentice i volonterke pravne struke.

II. SOS telefon za žrtve obiteljskog nasilja

Telefon je otvoren dva dana u tjedni po tri sata (utorak i četvrtak od 9,00 do 12,00). Zabilježeno je 119 slučajeva, uglavnom, obiteljskog nasilja. Slučajevi su složeni i dugotrajni. U postupcima ostvarujemo dobru suradnju s policijom i policajcima u zajednici.

Unatoč novom zakonskom uređenju nasilničkog ponašanja sustav je, izuzev dijela prekršajnog sudovanja i dalje najčešće neučinkovit. Provedbeni akti Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji, osim nadležnosti policije, nisu još doneseni. Tako mnoge mjere sud ne može niti donositi budući nema nositelja provedbe. Dio zaštitnih mjera, one najučinkovitije za zaštitu žrtve, sud donosi samo po zahtjevu stranke, što smatramo nedostatkom konkretne zakonske odredbe te smo zbog toga u suradnji s drugim ženskim nevladinim organizacijama i pravobraniteljicom predložile izmjene Zakona i založile se za osnivanje posebnih obiteljskih sudova.

U kaznenom postupku istražne radnje je potrebno prilagoditi maksimalnoj zaštiti djece i žrtava nasilja (ispitivanje objediniti, educirati sve stručne osobe u tom postupku o vještinama komunikacije s žrtvama nasilja, izvršiti i tehničku zaštitu djece i žrtava nasilja kod pojavljivanja na sudu da im to iskustvo ne bude jednako traumatično kao nasilje.

U rujnu 2005.g. Vlada RH donijela je Nacionalnu strategiju zaštite od nasilja u obitelji za razdoblje od 2005. do 2007.g. i Protokol o postupanju u slučaju nasilja u obitelji. Pokazalo se da stupanjem na snagu tih dokumenata većina ustanova i tijela koja su dužna provoditi nisu upoznata s dokumentima.

U okviru obilježavanja «16 dana aktivizma protiv nasilja nad ženama» organizirale smo okrugli stol o primjeni svih zakonskih rješenja vezanih za preveniranje i sankcioniranje nasilja. U raspravi su

sudjelovali predstavnici/e svih državnih tijela i institucija, mediji i nevladine organizacije, a zaključke smo prosljedili nadležnoj izvršnoj vlasti.

Na telefonu dežura pravica, a po potrebi stranke se upućuju na mobilni telefon psihologinje.

III. Monitoring zakona i pravne prakse

Pravnica Udruge sudjelovala je u radu Radne skupine za izradu Nacrta Prijedloga zakona o pružanju besplatne pravne pomoći koji bi trebao do kraja godine ući u saborsku raspravu. Gotovo niti jedno rješenje i prijedlog koji su dali/e predstavnici/e nevladinih organizacija nije usvojen u konačnoj verziji Prijedloga. Ukoliko se prihvati navedeni koncept biti će to još jedno zakonsko rješenje koje ne uređuje opisano područje djelovanja na primjeren način za građane ne vodeći računa o zaštiti njihovih temeljnih prava i sloboda.

U okviru Ženske mreže Hrvatske sudjelovale smo u raspravi o Prijedlogu zakona o zakladama, Izornoj platformi, Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o javnom okupljanju i u više slučajeva sudjelovale u izradi zajedničkih izjava za javnost u vezi s događajima u društvu koji su usmjereni na nepovoljniji položaj žena u društvu.

Sa povjerenstvima za ravnopravnost spolova nije postignuta očekivana suradnja zbog prekida djelovanja njihovih aktivnosti uslijed izbora i kašnjenja s imenovanjima novim članovima/cama.

Po pojedinim pitanjima surađujemo i konsultiramo se s predstavnicima/cama Pravnog fakulteta u Osijeku.

Na županijskoj razini predložile smo članicu u Povjerenstvo za zaštitu prava pacijenata s ciljem većeg utjecaja u promicanju i zalaganju za prava pacijenata na tom području. Imenovanje članova/ica, prema našim saznanjima još uvijek nije učinjeno. Na razini Županije napravili smo provjeru stanja na području zdravstvene zaštite žena. Statistički podaci koje nam je dostavio Područni ured Osijek HZZO govore o gotovo 30.000 žena iznad 15 godina koje nemaju izabranog ginekologa. Također zabrinjavaju podatci da u propitivanom razdoblju niti jedan ginekolog nije na specijalizaciji, a da pri tome već sada imamo nedostatan broj ugovornih ginekologa i nedostatak potrebe da se surađuje i s onim ginekolozima koji nemaju ugovorni odnos s državom, već se taj problem rješava administrativnom mjerom, odnosno povećanjem maksimalnog mogućeg broja pacijentica po timu s 6000 na 9000 tisuća.

Kada je pak riječ o organiziranoj savjetodavnoj usluzi o reproduktivnom zdravlju građana (mi smo se fokusirali na mladu populaciju) od 9. prosinca otvoren je polivalentno savjetovalište za mlade o reproduktivnom zdravlju.

Zbog smanjenih ljudskih resursa i dugog volonterskog rada nismo sudjelovale u izvještaju pojedinih ženskih nevladinih organizacija u Hrvatskoj za UN. Predstavnica Ženske mreže Hrvatske sudjelovala je početkom 2005. g. u radu Odbora na kojem je izvijestila i o zajedničkim naporima svih članica Mreže prema kojoj smo uputili izvještaj.

Po pojedinačnim slučajevima povrede ljudskih prava izvještavamo nadležna državna tijela radi upoznavanja s praksom i rješavanja konkretnih problema.

IV. Razvoj zajednice

Tečaj engleskog jezika

Tečaj engleskog jezika provodi se na lokaciji Jug II s grupom između 10-15 nezaposlenih žena, jednom tjedno po dva sata, a prema rasporedu korištenja prostora koji je dodijeljen od Grada na korištenje bez naknade zajedno s drugim nevladinim organizacijama. Grupa je pored usvajanja znanja engleskog jezika postigla i dodatni rezultat međusobne podrške. Uvažili smo prijedlog grupe te nećemo ponovo okupljati početničku grupu već se tečaj nastavlja na višoj razini s istom grupom. Voditeljica je volonterka s znanjem engleskog jezika i učiteljica u o.š. u Vukovaru. Udruga osigurava

opremu za rad (tablu, markere, papir, udžbenike, isl.) i komunikaciju, a polaznice podmiruju troškove puta predavačici.

Kreativne radionice

Članice Radne grupe Programa za razvoj zajednice provele su više radionica edukativno-kreativnog tipa i suorganizirale s podružnicom umirovljenika Tenje izložbu ženskih radova.

Radionica «Grnčarenje» održane su u tri seta od siječnja do travnja sa istom grupom zainteresiranih žena. Ciljevi radionica bili su predstaviti ženama u zajednici jedno interesantno zanimanje i hobi koje može biti i izvor održivosti, osposobiti grupu zainteresiranih žena za izradu glinenih predmeta te okupljanje i međusobna podrška u pokretanju proizvodne aktivnosti. Nakon toga grupa je zajedno napravila projektni prijedlog za pokretanje zajedničke proizvodnje. Projekt je odbijen iz formalnih razloga.

Dvije članice grupe započele su kontinuiranu edukaciju o održivom razvoju. Jedna od njih radi na izradi svog poslovnog plana.

S istim ciljem je organizirana, u suradnji s grupom «Oaza» iz Belog Manastira, radionica izrade ukrasnih i odjevnih predmeta od filcane vune koristeći prirodne materijale i postupak. U sklopu radionice «Oaza» je priredila i izložbu svojih radova. Vode se razgovori o mogućoj suradnji na izradi odjevnih i ukrasnih predmeta od svile (moguće i drugih materijala) s jednom poduzetnicom iz Istre.

Radionica za volontere imala je za cilj osposobiti veću grupu volontera za provođenje Upitnika o procjeni potreba za socijalnim zbrinjavanjem starijih osoba u Tenji. U dužem vremenskom razdoblju javljali su nam se novi volonteri pa smo proveli dodatno još oko desetak uputa za volontere.

Izložba ručnih radova (slike, rad na staklu, svili, glineni predmet...) organizira se povodom Dana državnosti sada četvrtu godinu u suradnji s članovima Podružnice umirovljenika u Tenji. Izložba je organizirana u prostorijama Mjesnog odbora i u trajanju dva dana.

Inicijativa za razmjenu tinejdžera iz Njemačke kroz projekt ASF Germani Program razvoja Europe došla je prekasno da ozbiljno organiziramo razmjenu i prihvata grupe tinejdžera iz Hamburga. Ideja nam se izuzetno dopada, postoji zainteresiranost naših mladih za program i ostali smo otvoreni da u budućnosti sudjelujemo u tome.

V. Razvoj projektnih aktivnosti

«Briga za starije osobe u Tenji»

U okviru priprema za projekt priređen je Upitnik o procjeni potreba za socijalnim zbrinjavanjem starijih osoba u Tenji, organiziran zajednički sastanak svih mogućih dionika u projektu, organizirana edukacija volontera i provođenje upitnika. Anketiranje domaćinstava u Tenji počelo je u svibnju i zastalo zbog izbora (ured Udruge je i biračko mjesto na dane izbora i mnogi volonteri aktivno sudjeluju u predizbornim aktivnostima), a završilo u kolovozu. Aktivnost se provodila uz punu podršku socijalne radnice Centra za socijalnu skrb Osijek, Vijeća mjesnog odbora Tenja, Podružnice umirovljenika, Volonterskog centra i Dobrovoljnog vatrogasnog društva te drugih volontera i volonterki.

U suradnji sa tvrtkom SimBex i jednom liječnicom opće prakse organizirana je jedna informativno edukativna radionica za starije osobe s temom inkontinencije. Radionica je bila dobro posjećena i prihvaćena kao potreba o čemu vodimo računa pri daljnjem planiranju.

Grad Osijek je partner u ovom projektu. Centar za socijalnu skrb i Dom za starije osobe iz Osijeka također su dionici u projektu. Projekt je dobio financijsku podršku Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva, Europska komisija ga nije prihvatila, a odgovor Japanske ambasade još čekamo.

Projekt je dobro prihvaćen od strane medija tako da je predstavljen na lokalnoj televiziji, radiju i pisanom tisku.

VI. Organizacijski rast i razvoj

1) Samoedukacija i organizacijski razvoj

Sudjelovale smo na 44 edukativnih događanja i dobile dodatna znanja i vještine u području ženskih ljudskih prava, organizacijskog razvoja, planiranja, monitoringa, medijacije, samospoznaje. Posebno ističemo sudjelovanje dviju članica na Ljetnoj feminističkoj školi u organizaciji Ženske mreže, dviju članica na Slapovim radionicama razvoja marketinga i poduzetništva u neprofitnom sektoru, dviju članica na edukaciji za medijatore pri sudovima i u lokalnoj zajednici, sudjelovanje jedne članice u sudjelovanju projekta HILS-a (Hrvatski institut za lokalnu samoupravu) na povezivanju suradnji u istočnoj Slavoniji, edukaciji za multiplikatorice u zajednici u okviru projekta Kuće Seka, sudjelovanje u aktivnostima na razini Ženske mreže i dr. značajna događanja za koja imamo interesa i mogućnosti sudjelovanja. Predstavnica Udruge izabrana je unutar članica Ženske mreže za studijsko putovanje u Švedsku (svibanj) s ciljem predstavljanja i upoznavanja njihovih mehanizama ravnopravnosti spolova. Tom prilikom, a i zbog kvalitetnijeg predstavljanja aktivnosti priređena je prezentacija Izvora u pauzer pointu na hrvatskom i engleskom jeziku.

U okviru opisanih aktivnosti surađujemo s mnogim nevladinim organizacijama unutar regije i s područja cijele Hrvatske. Aktivne smo članice Ženske mreže i Foruma udruga na regionalnoj razini. Suradivale smo s grupom Oaza iz Belog Manastira, udrugom Slap, PGDI- Projektom građanskih inicijativa iz Vukovara i B. Manastira na projektu podrške osobama s posebnim potrebama, izradi Zbornika prava te populacije i suorganizaciji izložbe radova njihovih članova i osobama starije životne dobi.

Mediji imaju veoma važnu ulogu u prezentaciji našeg rada i dostupnost velikom broju sugrađana/ki. Povodom obilježavanja Međunarodnog dana žena i pripremi za projekt o starijim osobama na lokalnoj televiziji bio je duži prilog, pisani medij, a posebno radio pored ove teme obradili su i druga područja aktivnosti te propitivanja o našim stavovima o nasilju (22.9. - Nacionalni dan borbe protiv nasilja)

2) Planiranje unutar organizacije

Samostalno smo provele radionicu strateškog planiranja, donošenje akcijskog plana za ovu godinu i dvije evaluacije aktivnosti zajedno s donatorima. S udrugom «Slap» organizirane su dvije poludnevne radionice za vodeće članice/ove udruge o projektnom planiranju i ekonomskoj održivosti.

U ovom izvještajnom razdoblju održana je Izborna skupština Udruge, zaposlena je jedna osoba koristeći se poticajnim mjerama za zapošljavanje žena i osigurana sredstva na tri godine (50.000,00 kuna godišnje) od Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva, održano pet sjednica upravnog odbora, sudjelovale na Skupštini Ženske mreže i dva regionalna sastanka.

Sredstva za poticanje zapošljavanja kasnila su više od 9 mjeseci. Zahvaljujući profesionalnom radu i redovitoj isplati sredstava Zaklade udruga je uspjela prebroditi ovu nezavidnu situaciju.

3) Radna tim projekata: voditeljice projekata, pravnica, psihologinja, asistentice na projektu, financijski knjigovođa, web suradnik i računalna podrška, nastavnica engleskog i njemačkog jezika, apsolvantica prava, volonterke. Financije vodi financijski servis.

Budžet

Budžet u 2005. godini je 104,953,86 kuna.

Aktivnosti u 2005. g. provedene su zahvaljujući velikom volonterskom doprinosu žena iz zajednice.

Za Izvor: Mirjana Herceg, dopredsjednica

Tenja, 12. siječnja 2006.